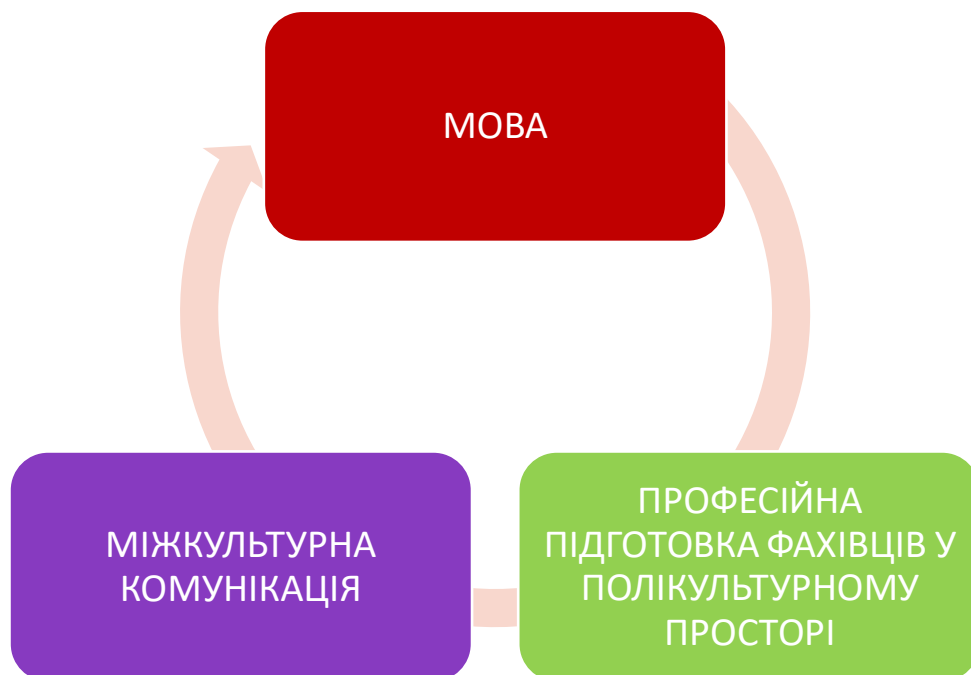

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ І ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ**

ХАРБІН – 2023

ОДЕСА – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний заклад

«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»

Кафедра перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики

Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»

Інститут педагогічної освіти і

освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (Україна)

Харбінський інженерний університет (КНР)

Намсеульський університет (Республіка Корея)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ І ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ

Харбін – 2023

Одеса – 2023

СЕКЦІЯ І
НАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАРУБІЖНОГО
ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Дмитро Буянов

*здобувач вищої освіти за другим (магістерським) рівнем освіти
спеціальності 014 «Середня освіта» (Мова і література (англійська)),
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
Одеса, Україна*

АКТУАЛІЗАЦІЯ СЕМАНТИКИ ПИТАЛЬНИХ РЕЧЕНЬ У ТЕКСТАХ
АНГЛІЙСЬКОЮ ТА УКРАЇНСЬКОЮ МОВАМИ

ACTUALIZATION OF THE SEMANTICS OF INTERROGATIVE
SENTENCES IN ENGLISH AND UKRAINIAN TEXTS

Ключові слова: семантика, питальні речення, англійська мова, українська мова.

Серед багатьох складних питань, які вивчає сучасне мовознавство, важливе місце посідають проблеми перекладу, оскільки процес перекладу не є простою заміною одиниць однієї мови одиницями іншої, а, навпаки, це складний процес, який містить цілу низку операцій, знання яких є запорукою адекватного перекладу.

Однією з центральних у сучасній лінгвістиці є проблема питальності. Важливість вивчення інтерогативних конструкцій визначається не тільки тією ключовою позицією, яке займає питання в процесі комунікації, але й зв'язком проблеми питальності з багатьма іншими проблемами мовознавства. Попри безсумнівну важливість маловивченими залишаються на сьогодні зокрема граматичні та прагматичні аспекти перекладу питального речення. Їхня семантика та функціональне спрямування в процесі перекладу вивчені недостатньо, що й зумовило вибір теми даного дослідження.

Інтерогативні конструкції, та загальні питальні речення досі не були об'єктом ґрунтовних контрастивних і перекладознавчих досліджень на матеріалі англійської та української мов, хоч окремо у кожній з цих мов вивчалися. В англістиці це, насамперед, праці таких дослідників, як Т. Вакуленко, С. Гедз, А. Гудманян (Вакуленко, 1992; Гедз, 1998; Гудманян, 2005). У лінгвістиці англomовного світу окремі аспекти питальних речень розглядалися в роботах І. Вихованець, Л. Коломиєць, Л. Чайка (Вихованець, 1993; Коломиєць, 2005; Чайка, 1998).

Актуальність обраної теми зумовлена загальною тенденцією сучасних лінгвістичних досліджень до багатоаспектного аналізу перекладу художнього тексту, недостатнім вивченням особливостей українського перекладу загальних питальних конструкцій англomовної художньої літератури, а також сучасними вимогами до перекладу, коли йдеться не лише про передачу змісту оригіналу, але й про оптимальне відтворення прагматичних характеристик тексту.

Мета роботи полягає у виявленні й аналізі способів та прийомів відтворення структурно-семантичних особливостей англomовних інтерогативів та проблем їхнього перекладу.

Реалізація поставленої мети передбачає розв'язання таких *завдань*'.

- дослідити інтерогативи як комунікативно-функціональний тип речення;
- визначити статус загального питального речення з погляду контрастивного та перекладознавчого аналізу;

- схарактеризувати способи, прийоми відтворення структурної семантики англійськомовного загального питального речення в перекладах українською;

Об'єктом дослідження є англійськомовні загальні питальні речення та їхні варіанти перекладу українською мовою.

Предметом дослідження є особливості стратегії перекладачів у віднайденні способів та прийомів відтворення цих структур в українських перекладах англійськомовної художньої літератури для дітей.

Джерельна база роботи – 105 загальних питальних речень, дібраних методом суцільної вибірки з прозових англійськомовних текстів дитячої літератури та їхні варіанти перекладу українською мовою, 90 одиниць питальних речень оригінальних українськомовних прозових текстів для дітей.

Дослідження особливостей відтворення англійськомовних загальних питальних речень українською мовою ґрунтується на аналізі українського перекладу твору “Alice’s adventures in Wonderland” (Lewis Carroll) та українська казка «Сонце серед ночі» (Всеволод Нестайко).

Мета, завдання, об'єкт і предмет дослідження зумовили застосування комплексної методики дослідження. Основними методами аналізу граматичних форм та конструкцій у текстах оригіналу та перекладу є метод суцільної вибірки (для створення корпусу фактичного матеріалу); трансформаційний (для дослідження всіх можливих трансформацій під час перекладу англійських загальних питальних речень); зіставний метод (для зіставлення структур обох порівнюваних мов та встановлення спільних та відмінних ознак у системі одиниць англійської та української мов); структурно-семантичний метод (для виявлення особливостей будови та семантики мовного феномена). Крім того, застосовується описовий метод для розв'язання проблем виявлення перекладацьких труднощів і способів подолання їх у мові перекладу. Щоб підтвердити об'єктивність одержаних результатів у роботі використано елементи методу кількісних підрахунків.

У подальшому плануємо дослідити семантику англійськомовних «псевдо-питальних» речень та варіанти їх перекладу українською мовою.

Література (References)

1. Вакуленко Т. А. *Структурно-семантические и коммуникативно-прагматические особенности вопросительных предложений фразеологизированной структуры*: дис...канд. філол. наук: 10.02.04. Київ, 1992. 204 с.
2. Вихованець І. Р. *Грамматика української мови. Синтаксис*. Київ: Либідь, 1993. 368 с.
3. Гедз С. Ф. *Комунікативно-прагматичні особливості висловлювань з інтерогативним значенням у сучасній англійській мові*: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Київ, 1998. 163 с.
4. Гудманян А. Г. *Практика перекладу з основної іноземної мови науково-технічної літератури*: хрестоматія. Київ: НАУ, 2005. 80 с.
5. Коломієць Л. В. *Еволюція навласне-питальнів в англо- українському поетичному перекладі кінця ХІХ - початку ХХІ ст.* : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня докт. філол. наук : спец. 10.02.16 «Перекладознавство». Київ, 2006. 41 с.
6. Чайка Л. В. *Питальні висловлювання у комунікативному аспекті (на мат-лі англ. мови)*: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Київ, 1998. 163 с.